

[Time:3.00 Hrs.]		[Marks:100]
Please check whether you have got the right question paper.		
N.B:	1. All questions are compulsory. 2. Figures to the right indicate full marks. 3. Question first is Compulsory. 4. Use of map / stencils is permitted. 5. Draw maps and diagrams wherever necessary.	

Q.1	A.	Prepare a simple line graph based on the following information. <table><tr><th>Crops</th><th>production(million tons)</th></tr><tr><td>Tea</td><td>550</td></tr><tr><td>Cotton</td><td>790</td></tr><tr><td>sugarcane</td><td>470</td></tr><tr><td>Bajra</td><td>620</td></tr></table>	Crops	production(million tons)	Tea	550	Cotton	790	sugarcane	470	Bajra	620	10
Crops	production(million tons)												
Tea	550												
Cotton	790												
sugarcane	470												
Bajra	620												
	B.	Mark the following places in the correct place in the map of India.(Appendix – 1) 1) Textile Industry – Surat 2) Sugar Factory – Kohalapur 3) Iron and Steel Industries – Jamshedpur 4) Himalay mountain range 5) Indian Desert	10										
Q.2		Define the term “Indian Monsoon “and explain the theories of the origin of the Indian monsoon. OR Define the term “river” and explain the Himalayan Rivers drainage basin system in detail.	20										
Q.3		What are the classification and distribution of vegetation in India. OR What are the major problems associated with Indian soil. Explain the methods of conservation of soil.	20										
Q.4		Explain in detail the development and distribution of the fisheries sector in India. OR What are the Blue Revolution? Explain the major Problems of Blue Revolution in india.	20										
Q.5		Explain the major problems of the Indian industrial sector. Give the major solutions. OR Define the term of “trade” explain the types of trade.	20										

[वेळ: ३ तास]	[गुण:१००]
कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.	
सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. २. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात. ३. प्रश्न क्रमांक एक हा अनिवार्य आहे. ४. नकाशा / स्टेन्सिल वापरण्यासाठी परवानगी आहे. ५. योग्य ठिकाणी सुबक आकृत्या/ नकाशा काढा.	

प्र.१.	अ.	लील माहितीच्या आधारे साधारेषालेख तयार करा . <table><tr><td>पिके</td><td>उत्पादन (लाख टन)</td></tr><tr><td>चहा</td><td>५५०</td></tr><tr><td>कापूस</td><td>७९०</td></tr><tr><td>ऊस</td><td>४७०</td></tr><tr><td>बाजरी</td><td>६२०</td></tr></table>	पिके	उत्पादन (लाख टन)	चहा	५५०	कापूस	७९०	ऊस	४७०	बाजरी	६२०	१०
पिके	उत्पादन (लाख टन)												
चहा	५५०												
कापूस	७९०												
ऊस	४७०												
बाजरी	६२०												
	ब.	भारताच्या नकाशात खालील ठिकाणे योग्य ठिकाणी चिन्हांकित करा. (परिशिष्ट – १) 1) वस्त्रोद्योग – सुरत २) साखर कारखाना – कोहालापूर 3) लोह आणि पोलाद उद्योग – जमशेदपूर 4) हिमालय पर्वत रांगा 5) भारतीय वाळवंट	१०										
प्र.२		‘मान्सून’ संज्ञा स्पष्ट करून मान्सून उत्पत्तीचे सिद्धांत स्पष्ट करा. किंवा ‘नदी’ संज्ञा स्पष्ट करून हिमालयीन नदी प्रवाह प्रणाली स्पष्ट करा.	२०										
प्र.३		भारतातील वनांचे वर्गीकरण करून प्रकार स्पष्ट करा. किंवा भारतातील मृदेच्या समस्या सांगून मृदा संधारणाच्या पद्धती सांगा.	२०										
प्र.४		भारतातील मासेमारी क्षेत्राचा विकास आणि वितरण स्पष्ट करा. किंवा भारतातील नील क्रांतीची म्हणजे काय? नील क्रांतीच्या मुख्य समस्या स्पष्ट करा.	२०										
प्र.५		भारतातील औद्योगिक क्षेत्राच्या मुख्य समस्या सांगून उपाय सुचवा. किंवा “व्यापार” म्हणजे काय? व्यापाराचे प्रकार सांगा.	२०										

परिशिष्ट – 1 / Appendix – 1

